

Motion till riksdagen 2006/07:So16

av Elina Linna m.fl. (v)
med anledning av prop. 2006/07:78

Vissa läkemedels- och psykiatrifrågor

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att två år efter det att den nya regleringen trätt i kraft följa upp hur den påskyndade hanteringen av ärenden om utbytbarhet av läkemedel påverkat patientsäkerheten.
2. Riksdagen avslår de föreslagna ändringarna i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att regeringen bör återkomma med ett nytt förslag till reglering av utskrivningsprövning i samband med utvisning som utgår från memorians förslag varvid särskild hänsyn ska tas till att det inte är rimligt att ställa samma krav på bostads- och arbetsförhållanden m.m. i samband med utvisning.

2 Regeringens förslag

Propositionen behandlar skilda frågor på läkemedels- och psykiatriområdet. I propositionen föreslås att bestämmelserna om handläggning av ärenden om utbytbarhet flyttas från lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. till läkemedelslagen (1992:859). Ändringen syftar till att effektivisera handläggningen av ärenden om utbytbarhet. I propositionen föreslås också att det införs en ny bestämmelse i lagen om läkemedelsförmåner m.m. med innebörd att beslut som Läkemedelsförmånsnämnden och allmän förvaltningsdomstol meddelar enligt lagen eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen skall gälla omedelbart om inte annat förordnas. Vidare föreslås ändringar i läkemedelslagen och patentlagen (1967:837) med anledning av att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1901/2006 av den 12 december 2006 om läkemedel för pediatrik användning och om ändring av

Fel! Okänt namn på

förordning (EEG) nr 1768/92, direktiv 2001/20/EG, direktiv 2001/83/EG och förordning (EG) nr 726/2004 har antagits. EG-förordningen kompletteras med nationella regler om att Läkemedelsverket skall utöva tillsyn över förordningen och om ansökningsavgift för förlängd giltighetstid för ett tilläggsskydd.

I propositionen föreslås även att den som får ett intyg av Läkemedelsverket om tillstånd att tillverka läkemedel, för export av läkemedel eller export av viss tillverkningsavsats av läkemedel skall betala en avgift för det. Dessutom föreslås ett förtydligande av bestämmelsen om gränserna för detaljhandelsmonopolet i 4 § lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m.

I propositionen föreslås en ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. Innebörden av förslaget är att chefsöverläkarens bedömning skall utvidgas i samband med verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning när det gäller personer som genomgår rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Verkställighet får ske endast om chefsöverläkaren finner att det inte längre till följd av den psykiska störning som föranlett beslutet om särskild utskrivningsprövning finns risk för att patienten återfaller i brottslighet som är av allvarligt slag och att patientens tillstånd tillåter att beslutet verkställs. Tvångsvården upphör i sådant fall när beslutet har verkställts.

Det föreslås vidare en ändring i en sekretessbrytande bestämmelse i sekretesslagen (1980:100).

Slutligen föreslås ändringar i 2 c och 5 §§ läkemedelslagen, lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., smittskyddslagen (2004:168) samt lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid. Dessa ändringar är av enklare beskaffenhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

3 Utbytbarhet och patientsäkerhet

Regeringen föreslår att handläggningen av ärenden om utbytbarhet vad gäller läkemedel skall effektiviseras. Detta är en angelägen förändring som kan spara pengar för både patienter och samhälle.

Det finns dock anledning till en viss försiktighet när det gäller hur utbyte av läkemedel hanteras utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv. Socialstyrelsen varnar i sitt remissvar för att det finns en risk med att det billigaste utbytbara läkemedlet får en allt kortare livslängd, vilket kan öka risken för felexpediering på apoteket. Detta är en varning som vi menar att man måste ta på allvar. Därför menar vi att det är nödvändigt med en uppföljning av den påskyndade handläggningen ur ett patientsäkerhetsperspektiv. Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att två år efter det att den nya regleringen trätt i kraft följa upp hur den påskyndade hanteringen av ärenden om utbytbarhet påverkat patientsäkerheten. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Rättssäkerhet i rättspsykiatri

I promemorian lades ett annat förslag än det regeringen nu föreslår till reglering av utvisningar av personer som dömts till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

I promemorian föreslås att det skall ske en sedvanlig utskrivningsprövning av allmän förvaltningsdomstol, enligt 16 § LRV, innan ett utvisningsbeslut verkställs. Vården skall upphöra när

- ? det inte längre till följd av den psykiska störning som föranlett beslutet om särskild utskrivningsprövning finns risk för att patienten återfaller i brottslighet som är av allvarligt slag och
- ? det inte heller annars med hänsyn till patientens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång.

Regeringen menar att den andra punkten bör tolkas som att t.ex. bostads- och arbetsförhållanden bör ordnas på ett tillfredsställande sätt innan en utskrivning kan bli aktuell. Detta är inte möjligt för svenska myndigheter om en person ska utvisas till ett annat land och därför föreslår i stället regeringen att hänsyn endast skall tas till den första punkten om risk för återfall i brottslighet. Vidare är det chefsöverläkaren och inte allmän förvaltningsdomstol som skall göra denna bedömning.

Regeringens resonemang brister i två avseenden. För det första menar vi att patientens rättssäkerhet bättre tillvaratas om beslutet tas av allmän förvaltningsdomstol än om det är upp till den enskilda chefsläkaren att göra bedömningen. Personer som dömts till rättspsykiatrisk vård förenat med utvisning får på så sätt samma utskrivningsprövning som de som inte skall utvisas.

För det andra så menar vi att personer som kan vara farliga för sig själva inte bör skrivas ut utan att fortsatt vård och stöd säkras. Med den föreslagna lagstiftningen finns inget hinder mot att skriva ut en person som t.ex. är självmordsbenägen. Det finns därför anledning att ta hänsyn till patientens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt även när utskrivningen sker i samband med utvisning.

Givetvis kan inte svenska myndigheter ta fullt ansvar för att ordna bostads- och arbetsförhållanden i ett främmande land, men det vore inte orimligt att begära att hänsyn tas till det psykiska tillståndet i övrigt för att en utvisning skall kunna bli aktuell. Det är inte heller orimligt att svenska myndigheter tar kontakt med den psykiatriska vården i det land som är aktuellt för att underlätta fortsatt vård.

Därför bör riksdagen avslå de föreslagna ändringarna i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Regeringen bör dessutom återkomma med ett nytt förslag till reglering av utskrivningsprövning i samband med utvisning utifrån promemorians förslag. Särskild hänsyn ska här tas till att det inte är rimligt att ställa samma krav på bostads- och arbetsförhållanden m.m. i samband med utvisning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen antog under förra året ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt skall utreda hur hela eller delar av det finansiella ansvaret för den rättspsykiatriska vården skulle kunna övergå till staten samt snarast därefter återkomma till riksdagen i ärendet. I den nationella psykiatrisamordningens delbetänkande Vård och stöd till psykiskt störda lagöverträdare (SOU 2006:91) föreslås att staten skall delfinansiera vården för psykiskt störda lagöverträdare. Nu måste regeringen skynda på beredningen av hur rättspsykiatrin skall finansieras. Det finns därför skäl att upprepa uppmaningen till regeringen om att skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag om hur hela eller delar av det finansiella ansvaret för den rättspsykiatriska vården skall övergå till staten. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 21 mars 2007

Elina Linna (v)

Torbjörn Björlund (v)

Egon Frid (v)

Eva Olofsson (v)

Alice Åström (v)

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

Lena Olsson (v)